

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра «Економіка залізничного транспорту»

ПРОГРАМА КУРСУ

з дисципліни

«ЕКОНОМІКА ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ»

для студентів спеціальності

«Облік і аудит»

денної форми навчання

Харків 2013

Програму курсу розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри економіки залізничного транспорту 19 грудня 2011 року, протокол 5.

Укладачі:

проф. Л.О. Позднякова,
доц. О.М. Широкова,
асист. І.В. Моцна

Рецензент

проф. Н.В. Чебанова

ПРОГРАМА КУРСУ

з дисципліни

«ЕКОНОМІКА ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ»

для студентів спеціальності

«Облік і аудит»

денної форми навчання

Відповідальний за випуск Широкова О.М.

Редактор Еткало О.О.

Підписано до друку 06.02.12 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 0,75. Тираж 50. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Українська державна академія залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2874 від 12.06.2007 р.

**УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра «Економіка залізничного транспорту»

ПРОГРАМА КУРСУ
з дисципліни
«ЕКОНОМІКА ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ»
для студентів спеціальності
«Облік і аудит»
денної форми навчання

Харків 2013

Програму курсу розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри економіки залізничного транспорту 19 грудня 2011 року, протокол 5.

Укладачі:

проф. Л.О. Позднякова,
доц. О.М. Широкова,
асист. І.В. Моцна

Рецензент

проф. Н.В. Чебанова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни «Економіка залізничного транспорту» для студентів спеціальності «Облік та аудит» є формування в студентів цільного уявлення про залізничний транспорт як про самостійну сферу професійної діяльності, а також як про складову транспортної системи країни.

Значення викладання даної дисципліни полягає у тому, що студенти отримують знання про специфіку виробничої діяльності на підприємствах галузі і вміння оцінювати процеси, які відбуваються в процесі перевезень та їх взаємозв'язок з новими умовами економічних відносин. У свою чергу це наділяє спеціалістів аудиторського напрямку практичними навичками застосування набутих економічних знань у реальному технологічно-виробничому процесі на залізничному транспорті.

Крім того, дисципліна «Економіка залізничного транспорту» дозволяє студентам практично застосувати на залізничному транспорті основні економічні постулати, отримані при вивченні дисциплін «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економічна теорія», «Історія економічних вчень» та ін., за допомогою поєднання та узагальнення теоретичних основ щодо принципів функціонування підприємств залізничного транспорту та економіки в цілому. Крім того, принципи правильного застосування правил бухгалтерського обліку у господарській діяльності залізниць.

У зв'язку з викладеною значущістю вивчення дисципліни «Економіка залізничного транспорту» для студентів спеціальності «Облік та аудит» розроблено програму курсу до її освоєння, яка допоможе студентам отримати загальне уявлення про доцільність вивчення курсу, ознайомитися з детальною структурою та змістом кожної теми, що допоможе заздалегідь підготуватися студентам до лекції або практичного заняття, що відповідає європейським вимогам викладання дисципліни у вищій школі. Крім того, програма курсу нададуть можливість студентам найбільш оптимально організувати самостійну роботу із закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих під час лекцій, для формування навичок з вирішення практичних завдань, а також для ознайомлення з навчальною літературою та законодавчо-нормативною базою, детальний перелік якої також міститься в даній програмі курсу.

ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ Й ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ

Вид навчальної роботи	Всього годин
Загальна трудомісткість дисципліни	126
Аудиторні заняття:	51
лекції	36
практичні заняття	18
Самостійна робота	72
Вид підсумкового контролю	Залік

МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна розкриває й показує діалектичний взаємозв'язок економіки з технологічним процесом організації перевізної діяльності на залізничному транспорті. На основі економічної теорії і відповідно до законів ринкової економіки вивчаються питання економіки, планування роботи і розвитку залізничного транспорту.

У цілому під час вивчення дисципліни студент повинен оволодіти:

- знаннями щодо господарських процесів, які відбуваються на залізничному транспорті;
- вміннями аналізувати ці процеси, виявляти тенденцію та визначати фактори, які впливають на їх зміну;
- навичками розроблення рекомендацій для поліпшення процесів, які відбуваються під час господарської діяльності на залізничному транспорті.

Більш детально, вивчивши дисципліну, студент повинен:

- *знати*:
 - директивні документи, що визначають роботу і розвиток залізничного транспорту та економіки в цілому;
 - економічну характеристику транспортно-логістичного комплексу країни і місце в ній залізничного транспорту, перспективи розвитку єдиної транспортної системи, техніко-економічні особливості і сфери раціонального застосування різних видів транспорту;

- галузеву (транспортну) структуру управління і планування;
- основні принципи планування вантажних і пасажирських перевезень;
- методи аналізу обсягових показників роботи залізничного транспорту;
- економіку і планування експлуатаційної роботи, систему її показників і шляхи поліпшення використання технічних засобів залізниць;
- основи організації і планування праці на залізничному транспорті;
- принципи формування транспортних витрат і залежність витрат від експлуатаційних показників роботи залізниць;
- основні напрямки розвитку залізничного транспорту й основні завдання планування інвестицій;
- методичку оцінки інвестиційних проектів, упровадження нової техніки, технології, винаходів і раціоналізаторських пропозицій;
- *вміти:*
 - аналізувати техніко-економічні показники, визначати основні напрямки розвитку на всіх рівнях управління залізничним транспортом;
 - формулювати вимоги до експлуатаційно-економічних параметрів перспективної транспортної техніки;
 - визначати основні напрямки розвитку на нових рівнях управління залізничним транспортом;
 - планувати і прогнозувати роботу і розвиток залізничного транспорту і його окремих ланок, оцінювати пропорційність у розвитку галузей залізниць;
 - економічно оцінювати якість перевезень і використання технічних засобів транспорту, а також рівень експлуатаційної роботи у всіх ланках залізниць;
 - планувати працю на всіх рівнях управління залізничним транспортом;
 - застосовувати економіко-математичні методи і ЕОМ при плануванні та організації роботи підприємств;
 - здійснювати економічний аналіз роботи залізничного транспорту, розкривати резерви, знаходити конкретні шляхи їхньої реалізації;

- оцінювати економічну ефективність капіталовкладень, нової техніки, винаходів і раціоналізаторських пропозицій у галузях залізничного господарства;

- визначати транспортні витрати на перевезення для всіх ланок управління залізничним транспортом;

- економічно оцінювати кінцеві результати виробничо-фінансової діяльності всіх ланок залізничного транспорту, використовувати економічні важелі для поліпшення якості і підвищення ефективності транспортного виробництва;

- систематично підвищувати свою професійну кваліфікацію, регулярно працювати з науковою і методичною літературою в галузі економіки залізничного та інших видів транспорту як вітчизняного, так і закордонного.

- *мати уявлення з питань:*

- економіки промислового виробництва;

- організації і планування матеріально-технічного постачання в народному господарстві і на залізничному транспорті;

- організації оперативного і статистичного обліку і звітності;

- технології виробництва й охорони праці;

- господарського права;

- економіки природокористування.

Крім лекційного матеріалу, студенти спеціальності «Облік і аудит» проходять також практичні і семінарські заняття. Метою проведення практичних занять є закріпити отриманих під час лекційних занять знань та отримання навичок прикладного їх використання. Метою проведення семінарських занять є виявлення основних актуальних питань розвитку галузі, визначення рівня їх впливу на тенденції зміни результатів господарської діяльності та пошук найбільш оптимальних шляхів вирішення проблем або утримання існуючих темпів зростання.

РОЗГОРНУТА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ЛЕКЦІЙНА ПРОГРАМА

1 Об'єкт, предмет, завдання курсу економіки залізничного транспорту

Розглядаються питання стосовно значення освоєння знань дисципліни «Економіка залізничного транспорту». Встановлюється взаємозв'язок курсу з іншими дисциплінами навчального плану. Визначається об'єкт, предмет, завдання курсу економіки залізничного транспорту як науки і навчальної дисципліни. Наводяться розділи курсу «Економіки залізничного транспорту" та структурно-логічна схема вивчення курсу. Окремо звертається увага на прояві основних економічних законів на залізничному транспорті.

Література [1-8].

2 Транспорт як важлива галузь економіки країни

Розкривається роль і значення транспорту в економіці країни. Визначається вплив роботи транспорту на економічну ефективність функціонування народного господарства та зворотний вплив тенденцій економічного розвитку на транспорт, і зокрема залізничний транспорт. Детально вивчаються особливості транспорту як галузі економіки. Особлива увага приділяється питанням належності залізничного транспорту до сфери матеріального виробництва та утворення продукції і роботи транспорту, а також їх вимірникам.

Література [1-8, 21-42].

3 Техніко-економічні особливості і сфери раціонального застосування різних видів транспорту

Розглядається техніко-економічна характеристика транспортної системи країни й місце, яке в ній займає залізничний транспорт, порівняльна характеристика окремих видів транспорту. Визначаються сфери раціонального застосування залізничного й іншого видів транспорту. Окремо

звертається увага на основних принципах функціонування транспортного ринку, оцінюється рівень конкуренції між відповідними видами транспорту та окремими перевізниками. Крім того, висвітлюються світові тенденції розвитку різних видів транспорту.

Література [1-8, 33-42].

4 Організація управління залізничним транспортом

На підставі законодавчої бази, яка регулює діяльність транспорту і залізничного транспорту зокрема, визначається сутність, основні принципи і методи управління залізничним транспортом. Розглядається структура і функції органів управління на залізничному транспорті. Вивчається система управління та аналізується відповідності до вимог її функціонування. Особлива увага приділяється питанню удосконалення системи управління на залізничному транспорті.

Література [1-8, 21-42].

5 Планування на залізничному транспорті

Викладаються основні принципи і методи планування на залізничному транспорті з поглибленням знань про економічний аналіз і прогнозування. Наводиться класифікація, характеристика і взаємозв'язок транспортних планів. Детально вивчається зміст і порядок розроблення плану соціально-економічного розвитку залізничного транспорту, а також наводяться основні положення стратегічних програм комплексного розвитку галузі, які є дійсними в конкретний період часу. Окремо визначаються основні напрямки вдосконалення планування на залізничному транспорті.

Література [1-8]

6 Методи та прийоми економічного аналізу на залізничному транспорті

Викладаються основні методи економічного аналізу як важливої складової загального процесу управління виробничо-господарською діяльністю на залізничному транспорті. Детально розглядається порядок та особливості їх застосування при оцінці

результатів роботи залізниць. Окремо визначаються основні напрямки вдосконалення процесу аналізу основних показників функціонування галузі.

Література [1-8, 11, 13].

7 Вантажні перевезення та їх планування

Розглядаються показники вантажних перевезень, у тому числі за видами сполучення. Викладається зміст плану вантажних перевезень і порядок його розроблення. Наводяться дані щодо динаміки, структури й дальності перевезень вантажів, а також основні методи аналізу основних показників вантажних перевезень. Визначаються фактори, що впливають на обсяг перевезень і вантажообіг та виконується оцінка конкурентоспроможності залізниць у сфері вантажних перевезень. Крім цього, вивчаються якісні показники вантажних перевезень.

Література [1-8, 11, 33-42].

8 Планування пасажирських перевезень

Вивчаються показники пасажирських перевезень, у тому числі за видами сполучень. Розглядаються особливості планування пасажирських перевезень. Виконується оцінка якості надання пасажирських залізничних перевезень та шляхи їх поліпшення. Крім того, визначаються фактори, що визначають обсяги пасажирських перевезень.

Література [1-8, 11, 33-42].

9 Економіка і планування експлуатаційної роботи залізниць

Визначається сутність експлуатаційної роботи залізничного транспорту. Оцінюється найважливіша частина експлуатаційної роботи залізниць – робота рухомого складу за допомогою кількісних та якісних показників. Детально розглядаються якісні показники використання вантажних і пасажирських вагонів і економічна ефективність їх поліпшення; показники використання локомотивів і шляхи підвищення економічної ефективності їх використання. Визначаються принципи планування робочого

парку вагонів і експлуатаційного парку локомотивів. Крім того, оцінюється вплив рівня використання рухомого складу на ефективність роботи залізниць та ефективність прогресивних методів експлуатаційної роботи.

Література [1-8, 33-42].

10 Організація та оплата праці

Визначається важливість використання наукових підходів до організації та оплати праці з позиції трьох основних напрямків: організації праці, продуктивності праці та оплати праці. Вивчаються особливості організації праці на залізничному транспорті, які деталізують поняття робочого часу і часу відпочинку, визначають особливості планування показників робочого часу та способи визначення чисельності персоналу на підприємствах залізничного транспорту. Крім того, вивчається продуктивність праці на залізничному транспорті, методи визначення та вимірювання, а також шляхи її підвищення. Розглядаються основні напрямки вдосконалювання організації праці. Особлива увага приділяється питанням оплати праці, її економічному змісту та значенню, правилам утворення у відповідності до тарифної системи, складовим частинам, формам і системам оплати праці. Розглядаються особливості планування оплати праці на залізничному транспорті та розвиток соціального захисту працівників залізничного транспорту.

Література [1-8, 11, 12, 14, 33-42].

11 Експлуатаційні витрати і собівартість залізничних перевезень

Вивчаються витрати залізниць, у тому числі за різними класифікаційними ознаками та у відповідності до діючої Номенклатури витрат по основних видах економічної діяльності залізничного транспорту України. Особлива увага приділяється плануванню експлуатаційних витрат за статтями та елементами витрат. Крім того, визначається поняття собівартості залізничних перевезень, особливості її визначення на підприємствах залізничного транспорту та з урахуванням ринкових умов господарювання. Розглядаються методи розрахунку собівартості

перевезень у конкретних умовах, а також найбільш раціональні та дієві шляхи зниження собівартості залізничних перевезень. Окремо виділяється питання щодо залежності експлуатаційних витрат і собівартості перевезень від обсягу перевезень та взаємозв'язку техніко-експлуатаційних показників роботи галузі з рівнем витрат і собівартості, а також їх впливом на дію і тенденції зміни такого економічного закону, як «точка беззбитковості».

Література [1-8, 11, 13, 15, 33-42].

12 Основні та обігові фонди залізничного транспорту

Вивчаються основні фонди залізничного транспорту їх класифікація і структура, показники використання основних виробничих фондів і шляхи їх поліпшення. Розглядаються обігові кошти залізничного транспорту та детально визначається їх структура. Також визначаються показники використання обігових коштів, шляхи їх поліпшення. Окремо звертається увага на сучасні проблеми використання основних виробничих фондів, оцінюється ефективність реконструкції й розвитку матеріально-технічної бази залізничного транспорту (економічна ефективність реконструкції, розвитку технічних засобів, посилення потужності верхньої будови колії тощо).

Література [1-8, 33-42].

13 Тарифна політика і тарифи на залізничному транспорті

Вивчається сутність тарифів на залізничному транспорті з урахуванням особливостей вантажних та пасажирських перевезень. Визначається загальногосподарська важливість правильної побудови тарифів. У зв'язку з цим розкривається сутність, принципи та цілі тарифної політики на залізничному транспорті, а також її складові (тарифна стратегія й тарифна тактика). Особлива увага приділяється визначенню плати за перевезення вантажів та необхідності диференціювання залізничних тарифів. Крім того, визначаються недоліки залізничних тарифів та шляхи їх удосконалювання.

Література [1-8, 11, 16, 17, 33-42].

14 Фінанси на транспорті. Доходи залізниць. Прибуток і рентабельність

Розглядається поняття доходів і різновидів доходних надходжень на залізничному транспорті, їх структура та принципи утворення окремо за видами діяльності. Визначається порядок розподілу доходів між залізницями. Окремо розглядаються правила планування доходів від вантажних та пасажирських перевезень. Особлива увага приділяється аналізу фактично отриманих доходів залізницями України та питанням можливих шляхів підвищення доходності залізниць. Крім того, визначаються поняття, види і правила визначення прибутку залізниць. Розглядаються основні принципи планування прибутку. Визначаються показники рентабельності.

Література [1-8, 11, 18-20, 33-42].

ПРОГРАМА ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

- 1 Семінар «Транспорт, як галузь матеріального виробництва».
- 2 Практичне заняття «Визначення кількісних показників роботи залізничного транспорту та їх аналіз».
- 3 Семінар «Оцінка ефективності функціонування системи управління на транспорті. Визначення шляхів удосконалення функціонування системи управління на транспорті».
- 4 Практичне заняття «Розрахунок та аналіз кількісних і якісних показників вантажних та пасажирських перевезень залізничного транспорту».
- 5 Модульний контроль знань.
- 6 Практичне заняття «Розрахунок контингенту працівників. Визначення продуктивності праці. Аналіз продуктивності праці на залізничному транспорті».
- 7 Практичне заняття «Розрахунок заробітної плати, річного загального фонду заробітної плати, середньомісячної заробітної плати. Аналіз показників плану з праці та заробітної плати».
- 8 Практичне заняття «Розрахунок та аналіз експлуатаційних витрат за елементами. Розрахунок аналіз та собівартості залізничних перевезень».
- 9 Модульний контроль знань.

БЮДЖЕТ ЧАСУ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ

Порядковий номер теми лекції	Кількість годин	Порядковий номер теми практичних та семінарських занять	Кількість годин
1	2	1	2
2	4	2	2
3	2	3	2
4	2	4	2
5	2	5	2
6	2	6	2
7	2	7	2
8	2	8	2
9	2	9	2
10	6		
11	4		
12	2		
13	2		
14	2		
<i>Всього</i>	<i>36</i>	<i>Всього</i>	<i>18</i>

ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ

Аудиторна робота	Самостійна робота	в т.ч. наукова робота	
Змістові модулі ЗМ1+ЗМ2	ЗМ1с	ЗМ1н	ЗМ2н

Лекції	Семінари	Консультації	конф(он)гр(увальні) заходи (модульний	Опрацювання додаткової літератури з метою виконання плану самостійної роботи	Підготовка до публікації тез доповідей на науково-технічну конференцію академії	Участь у конференції : доповідь на науково-технічній конференції академії
Бюджет часу						
36	18	4	6	40	30	2

РЕКОМЕНДАЦІ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Самостійна робота студента з дисципліни «Економіка залізничного транспорту» передбачає підготовку до лекцій з постановкою проблемних питань, підготовкою до семінарських занять з метою проведення дискусії за напрямками: виявлення існуючих проблем розвитку залізничного транспорту, оцінка ефективності та визначення шляхів удосконалення функціонування системи управління на транспорті, проведення реформування та реструктуризації, підвищення конкурентоспроможності залізниць, пошуку шляхів зниження витрат та підвищення якості надання послуг, підвищення ефективності використання основних фондів, проблем розвитку транспортних коридорів, загального розвитку залізничного транспорту у відповідності до європейських вимог, адаптації до ринкових умов господарювання тощо. Крім того, важливою складовою самостійної роботи студентів є підготовка до участі у студентській науково-технічній конференції академії за рахунок написання тез доповідей та підготування самих доповідей.

Самостійна робота студента організовується за рахунок відвідування бібліотеки, ознайомлення з рекомендованою

основною та додатковою літературою, роботою з рядом рекомендованих електронних джерел.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ТЕМ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Дисципліна «Економіка залізничного транспорту» є складовою кредитно-модульної системи та оцінюється за стобальною шкалою:

- **відмінно** (86-100 балів) – коли студент дає обґрунтовані відповіді на запитання, демонструє знання з приводу розрахунків та обґрунтування отриманих результатів, відповідає у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, грамотно та акуратно оформляє роботу;

- **добре** (66-85 балів) - коли студент знає матеріал на «відмінно», але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, розрахунків, коли за допомогою викладача студент швидко орієнтується і знаходить шляхи до правильної відповіді;

- **задовільно** (51-65 балів) - коли студент дає малообґрунтовані, невиразні відповіді, припускається помилок у розрахунках і не може виправити зроблені помилки під час усної відповіді;

- **незадовільно** (до 50 балів) - коли студент дає неправильні відповіді, припускається грубих помилок у розрахунках і не може їх виправити.

КОНТРОЛЬНО-ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1 Предметом вивчення економіки залізничного транспорту є виробничі відносини й економічні інтереси:

- а) які виникають у процесі виробництва;
- б) які виникають у процесі перевезень;
- в) які виникають у процесі реалізації продукції;
- г) всі відповіді правильні.

2 Що вивчає економіка залізничного транспорту?

- а) методи впливу на залізничний транспорт;
- б) процес виробництва продукції залізничного транспорту;
- в) закономірності розвитку залізничного транспорту;
- г) всі відповіді правильні.

3 Залізничний транспорт має велике значення в:

- а) прискоренні перевезень вантажів і пасажирів;
- б) розміщенні продуктивних сил;
- в) утворенні цілісності держави;
- г) всі відповіді правильні.

5 Особливості продукції транспорту:

- а) вона не містить у собі сировини;
- б) є новою річчю;
- в) представляє процес виробництва;
- г) всі відповіді правильні.

6 Що таке транспортна робота?

- а) процес виробництва транспортної продукції;
- б) виконання характерних транспорту робіт і послуг;
- в) переміщення вантажів і пасажирів на певну відстань;
- г) немає правильних відповідей.

7 Якісними показниками роботи транспорту є:

- а) швидкість, регулярність перевезень;
- б) своєчасність;
- в) задоволення потреб у перевезеннях;
- г) відповіді а і б;
- д) всі відповіді правильні.

8 За допомогою яких показників можна визначити вид транспорту, найбільш оптимальний для перевезення?

- а) технологічних;
- б) техніко-експлуатаційних;
- в) натурально-речовинних;
- г) вартісних;
- д) відповіді а, б, в;
- е) відповіді б, в, г.

9 До переваг залізничного транспорту відноситься:

- а) можливість масових перевезень вантажів;
- б) необхідність незначних капіталовкладень;
- в) регулярність перевезень;
- г) можливість доставки вантажів «від дверей до дверей»;
- г) відповіді а, б;
- г) відповіді а, в;
- г) відповіді в, г.

10 Ступінь ефективного застосування різних видів транспорту може бути виражено:

- а) сукупним та індивідуальним ефектом;
- б) комплексним і суспільним ефектом;
- в) індивідуальним і суспільним ефектом;
- г) немає правильні відповіді.

11 Управління – це:

- а) свідомий вплив на підприємство з метою одержання результату;
- б) свідомий вплив на суб'єкт для досягнення наміченої мети;
- в) цілеспрямований вплив на об'єкт для досягнення наміченої мети;
- г) відповіді а, б;
- д) відповіді б, в.

12 До основних функцій управління відносяться:

- а) планування й організація;
- б) регулювання й контроль;
- в) дисципліна і єдиноначальність;
- г) мотивація;
- д) відповіді а, в, г;
- е) відповіді а, б, в.

13 Науковість планування припускає:

- а) глибоке теоретичне обґрунтування найбільш ефективних шляхів розвитку;

- б) розроблення плану роботи залізниць на основі майбутніх обсягів перевезень;
- в) розроблення плану розвитку транспорту з урахуванням роботи інших підприємств галузі;
- г) відповіді а, б;
- д) відповіді б, в.

14 Системний підхід у плануванні означає:

- а) глибоке теоретичне обґрунтування найбільш ефективних шляхів розвитку;
- б) розроблення плану роботи залізниць на основі майбутніх обсягів перевезень;
- в) розроблення плану розвитку транспорту з урахуванням роботи інших підприємств галузі;
- г) відповіді а, б;
- д) відповіді б, в.

15 Що таке планування?

- а) програма дій на певний календарний період;
- б) процес розроблення плану розвитку об'єкта;
- в) система керівництва розвитком;
- г) відповіді а, б.

16 Що являє собою вантажонапруженість?

- а) відношення вантажообігу до обсягу виробленої продукції в цілому;
- б) відношення максимального обсягу перевезення за місяць до середньомісячного;
- в) відношення меншого обсягу перевезень до більшого;
- г) відношення кількості перевезених вантажів до обсягу виробленої продукції;
- д) відносини вантажообігу залізничної лінії в цілому до довжини лінії.

17 Що таке коефіцієнт нерівномірності?

- а) відношення вантажообігу до обсягу виробленої продукції в цілому;
- б) відношення максимального обсягу перевезення за місяць до середньомісячного;
- в) відношення меншого обсягу перевезень до більшого;

- г) відношення кількості перевезених вантажів до обсягу виробленої продукції;
- г) відношення вантажообігу залізничної лінії в цілому до довжини лінії.

18 Чому дорівнює відправлення вантажів?

- а) сумі вивозу й місцевого сполучення;
- б) сумі ввозу й транзиту;
- в) сумі вивозу й транзиту;
- г) сумі ввозу й місцевого сполучення.

19 Що таке коефіцієнт зворотності?

- а) відношення вантажообігу до обсягу виробленої продукції в цілому;
- б) відношення максимального обсягу перевезення за місяць до середньомісячного;
- в) відношення меншого обсягу перевезень до більшого;
- г) відношення кількості перевезених вантажів до обсягу виробленої продукції в цілому;
- д) відношення вантажообігу залізничної лінії в цілому до довжини лінії.

20 Під організацією праці розуміють:

- а) систему заходів, що забезпечує виконання дисципліни;
- б) систему заходів, що забезпечує раціональне використання робочої сили;
- в) систему заходів, що забезпечує прибутковість підприємства;
- г) немає правильної відповіді.

21 Нормальна тривалість тижневого робочого часу працівників не може перевищувати:

- а) 36 год;
- б) 40 год;
- в) 46 год;
- г) 24 год.

22 Який фонд робочого часу виключає вихідні, святкові дні й відпустку?

- а) ефективний;
- б) номінальний;

- в) календарний;
- г) місячний.

23 Перевищення темпів росту продуктивності праці над темпами росту заробітної плати свідчить про:

- а) зниження ефективності виробництва;
- б) ріст ефективності використання основних фондів;
- в) зниження витрат на одиницю продукції;
- г) ріст ефективності виробництва;
- д) немає правильної відповіді.

24 Яка заробітна плата забезпечує «споживчий кошик»?

- а) основна;
- б) номінальна;
- в) додаткова;
- г) реальна;
- д) мінімальна.

25 Назвіть форми оплати праці.

- а) погодинна й відрядна;
- б) відрядно-преміальна й відрядно-прогресивна;
- в) відрядна й акордна;
- г) всі відповіді правильні.

26 Залежно від відношення до виробничого процесу витрати бувають:

- а) основні й загальновиробничі;
- б) прямі й непрямі;
- в) залежні й постійні;
- г) немає правильної відповіді.

27 Собівартість на залізничному транспорті розраховується на вимірник:

- а) 1 ткм, 1 пас.км;
- б) 10 ткм, 10 пас.км;
- в) 1 т, 1 пасажир;
- г) всі відповіді правильні.

28 Якщо тривалість одного обороту оборотних коштів скорочується – це:

- а) не впливає на ефективність роботи транспорту;
- б) підвищує ефективність роботи транспорту;
- в) знижує ефективність роботи транспорту.

29 Що включається в оборотні фонди:

- а) матеріали, паливо;
- б) готова продукція на стадії реалізації;
- в) кошти;
- г) відповіді б, в;
- д) всі відповіді вірні.

30 Що являє собою поняття «тариф» на залізничному транспорті?

- а) вартість виробництва;
- б) вартість реалізації;
- в) вартість споживання;
- г) немає правильної відповіді.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1 Закон України «Про транспорт» №233/94-ВР від 10.11.94 р.
// Відомості Верховної Ради. – 1994. – № 51. – ст. 447.

2 Закон України «Про залізничний транспорт» № 233/94-ВР
від 10.11.94 р. // Відомості Верховної Ради. – 1996 – № 40. –
ст. 183.

3 Економіка залізничного транспорту: Навч. посібник / За
ред. Л.О. Позднякової, О.Г. Дейнеки – Харків: УкрДАЗТ, 2009. –
С. 251.

4 Экономика железнодорожного транспорта: Учеб. для
вузов / И.В. Белов, В.Г. Галабурда, В.Ф. Данилин и др.; Под ред.
И.В. Белова. – М.: Транспорт, 1989. – 351 с.

5 Экономика железнодорожного транспорта: Учеб. для
вузов/ И.В. Белов, А.Е. Гибшман, В.Г. Галабурда и др.; Под ред.
Е.Д. Ханукова. – М.: Транспорт, 1979. – 544 с.

6 Экономика железнодорожного транспорта: Учеб. для
вузов ж.-д. трансп. / Н.В. Белов, Н.П. Терешина, В. Г. Галабурда
и др. – М.: УМК МПС России, 2001. – 600 с.

7 Экономика железнодорожного транспорта: Учебник / Под ред. Н.П. Терешинной, Б.М. Лapidуса, М.Ф. Трихункова. – М., 2005.

8 Экономика железнодорожного транспорта: Учеб. для вузов ж.-д. трансп. / Под ред. В. А. Дмитриева. – М.: Транспорт, 1996.

9 Себестоимость железнодорожных перевозок: Учеб. для вузов ж.-д. трансп. / Н.Г. Смехова, А.И. Купоров, Ю.Н. Кожевников и др. – М.: Маршрут, 2003.

10 Себестоимость железнодорожных перевозок / А.И. Журавель. – Новосибирск: Изд-во СГУПС, 2000.

11 Данилин В.Ф. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятий железнодорожного транспорта / В.Ф. Данилин. – М.: ГОУ УМЦ, 2008.

12 Экономика труда / Под ред. Ю.В. Петрова. – М.: Транспорт, 2002.

13 Лapidус Б.М., Мачерет Д.А., Вольфсон А.Л. Теория и практика управления эксплуатационными затратами железнодорожного транспорта / Под ред. Б. М. Лapidуса. – М.: Из-во МЦФЭР, 2002.

14 Наказ про вдосконалення організації заробітної плати і введення нових тарифних ставок і посадових окладів працівників залізничного транспорту України: затв. Держ. адмін. зал. тр-ту України. – К.: Укрзалізниця, 2011. – 137 с.

15 Номенклатура витрат по основних видах економічної діяльності залізничного транспорту України: № 417-Ц: затв. Держ. адмін. зал. тр-ту України 21.08.2007 р. – К. Укрзалізниця, 2011. – 447 с.

16 Податковий Кодекс України [Електронний ресурс]: [прийнятий Верховною Радою України 2.12.2010р.]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

17 Постанова КМУ «Про перелік робіт (послуг), що належать до основної діяльності залізничного транспорту, та «Порядок розподілу доходних надходжень від основної діяльності залізничного транспорту» [Електронний ресурс]: [затверджена Кабінетом Міністрів України 30.03.2011р.]. –

Режим доступу: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show?nreg= 316-2011-%EF&new=&page](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show?nreg=316-2011-%EF&new=&page).

18 Форма № 14 – зал. «Звіт про доходи і витрати підприємств основної діяльності залізничного транспорту України» [Електронний ресурс]: [затверджена Держ. адмін. зал. тр-ту Укр. Укрзалізниця 7.03.2000р.]. – Режим доступу: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/733/22>.

Додаткова (регулярно)

Журнали:

- 19 Залізничний транспорту України.
- 20 Железные дороги мира.
- 21 Железнодорожный транспорт.
- 22 Экономика железных дорог.
- 23 Бюллетени транспортной информации.
- 24 Вісник економіки транспорту і промисловості.
- 25 Збірник наукових праць Української державної академії залізничного транспорту.
- 26 Вопросы экономики.
- 27 Економіка України.
- 28 Актуальні проблеми економіки.
- 29 Економіст.
- 30 Економіка, фінанси, право.

Електронні ресурси

31 Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України: [Електронний ресурс] / URL: www.mintrans.gov.ua; www.mtu.gov.ua.

32 Офіційний веб-сайт Укрзалізниці: [Електронний ресурс] / URL: www.uz.gov.ua.

33 Официальный сайт Министерства транспорта Российской Федерации: [Електронний ресурс] / URL: www.mintrans.ru.

34 Южная железная дорога: [Електронний ресурс] / URL: www.pz.gov.ua.

35 Львівська залізниця: [Електронний ресурс] / URL: railway.lviv.ua.

36 Південно-Західна залізниця: [Електронний ресурс] / URL: www.swrailway.gov.ua.

37 Одеська залізниця: [Електронний ресурс] / URL: www.odz.gov.ua.

38 Придніпровська залізниця: [Електронний ресурс] / URL: www.dp.uz.gov.ua.

39 Донецька залізниця: [Електронний ресурс] / URL: www.railway.dn.ua.

40 Державний комітет статистики України: [Електронний ресурс] / URL: www.ukrstat.gov.ua.

